

ZOWAT 150 JAAR GELEDEN LAS MEN ... (12)

door MARC VAN TRIMPONT

IN 'DE VOLKSVERDEDIGER' UIT GERAARDSBERGEN:

In nr.10 van 4 oktober 1846:

- Er wordt sedert eenige dagen met vergenoegen door de naby woonende burgers bemerkt dat ons vermaerd **Manneken-Pis**, die van over langen tyd met eene hardnekkige opstopping in de schaemdelen was gekweld, thans met gemak en moed zyn water lost. Maer nauwelyks hadden wy voorgenomen de hersteltenis van den oudsten burger onzer stad aentekondigen, en welverdienden lof toetesturen aen 'stads werkmeester die de wederhoudende spier heeft weten te ontdekken en te genezen, of wy vernemen dat de bloeiende gezondheid van 't bronzen mannetje alhier iemand tot ergernis en schandael is komen strekken. Men zegt dat de maegdelyke schryver der Gazette van Geerardsbergen beweert dat dit ook een *sans-culotte* is en dat hy burgemeester en schepen bedreigt 't hunnen groote nadeele zyne pen in het dak te steken zoo zy niet dadelyk 't manneken eene broek geven. Er zyn knapen die nooit voldaan zyn ! Toen men 't ventje in eene broek zal gestoken hebben, zal dezelve schryver hem ook niet een kruisken willen doen geven ?

- Uit verscheide communen onzer Vlaenderen hebben wy droevige omstandigheden betrekkelyk de armoede ontfangen. In het arrondissement Audenaerde is het gebrek onder de werkende klasse onbeschryfelyk. Er zyn communen waer dagelyks 300 a 400 halfnakte persoonen des morgens eene hut of eenen stal verlaten, zonder te weten hoe en waer zy een stuk brood of een handvol aerdappelen zullen bekomen. Wat moet er van zulke uitgehongerde menigte geworden ?

BURGERLYKEN STAND VAN STAD GEERARDSBERGEN van den 25 september tot den 1 oktober.

OVERLYDEN

- Anna Van Der Beken, oud 15 jaren, kantwerkster, dochter van Adrianes Van Der Beken, hospitaal.

- Emmanuel Kina, oud 42 jaren, kleermaker, weduwen(ae)r van Theresia Van Belleghem, Markt.

- Livinus Waeyenberghe, oud 80 jaren, kleermaker, weduenaer van Florentina Austraet, hospitaal.

GEBOORTEN

Mannelyk geslacht, 1 - Vrouwelyk geslacht, 2 - totaal 3.

- Zondag laetst was 't kermis op den reep. Er wierd gedanst, zoo als de voorgaende jaren, en niets kwam aldaer de algemeene vreugd belemmeren noch stooren. Maer op een ander punt is het alzoo niet afgelopen !

Vele wevers die al den kant der Lessensche poort gehuisvest zyn, waren gewoon van, langs de Audenerdsche poort naer huis keerende, by Adam in 't Solleveld eenen laetsten pot te gaen drinken en een laetste dansken aldaer te doen: Helaes! dees jaer hadden zy zonder Mr. Ceuterick gerekend ! want Mr. Ceuterick is niet alleen koopman in wynen, brande wynen, genever en andere dranken; hy is ook commissaris van politie.

Maer laet ons eerst verhalen hoe den dans by Adam opgeschorst was geworden.

Adam was gewoon van alle jaren verlof te vragen en te verkrygen, om den zondag én maendag der kermis van den Reep, ter zyner herberg tot na de *wet der retraite* te laten dansen. Dees jaer had hy wederom het zelfde verlof schriftelyk gevraegd, maer aengezien de wevers, in weerwil van de *aengroeijenden voorspoed* door de ministers uitgebazuind, geen geld meer hebben om laet in de nacht kermis te vieren, had Adam maer verzocht om tot elf uren, dat is te zeggen tot *de uer der retraite*, den speelman te mogen laten hooren. Ergo, daertoe had de brave man geen verlof noodig. Ook kreeg hy daerop geen antwoord; en dewyl hy reeds zyne speelmans van Maeter laten komen hadde, en dat alles voor het feest bereid was, liet hy dus om acht uer den dans beginnen. Maer, zoo als wy hier boven zegden, hy had zonder M. Ceuterick gerekend! ... Om half negen kwam de commissaris met dry gewapende agenten het huis overvallen, en, tot in de bovenzael stygende, nam aldaer de speelmans by den arm en leidde ze buiten de deur, terwyl hy aen de vrouw van Adam verbod deed den dans te laten doorgaen of wel erbeginnen. De vrouw van Adam (die veel min nieuwsgierig is dan Eva) dacht niet eens aen den vlytigen ambtenaer te vragen op welk artikel der wetten of reglementen hy zich steunde om zoo schielyk en onverwachts den dans te verbieden en hare neering te benadeeligen.

Wat ons aengaet, daer wy overtuigd zyn dat een ieder de wetten behoeft te kennen, wil hy aen dezelve kunnen volkomen, wy dachten in ons regt te zyn toen wy, maendag laetst, aen den heer Ceuterick schriftelyk lieten vragen kragtens welk artikel van het politie-reglement hy alhier zoo heviglyk te werk was gegaen tegen een handvol arme wevers die vreedzaam vergaderd, in den dans en eenige potten bier, hunne dagelyks aengroeijende rampen oogenblykelyk zochten te vergeten. Hy heeft ons zeer onge-manierd laten zeggen dat hy ons daer op niets te antwoorden had. Nogtans is 't niet genoeg van commissaris te zyn, ja zelfs koopman in likeuren, men moet nog daerby be-leefd zyn !

Dus hebben wy het gezide reglement doorgebladerd en nauwkeurig overlezen, en wy verklaren, tot onderwys van wie het behoort, dat het, in weerwil van 'd heer Ceuterick, aen een ieder toegelaten blyft van in de herbergen te dansen (zoo wel als drin-ken, zingen, spelen, bollen of kaetsen), vermits de uer der *retraite* niet te buiten te gaan.

Diens volgens zeggen wy dat 'd heer Commissaris zyne pligt niet kent, of wel, dezelve kennende, aen onwettige aendryving zyne pligt opgeofferd heeft, en in alle ge-val eenen *arbitrairen* akt begaen heeft.

Waer over wy met gezegden ambtenaer nog voorder zullen in onderhandeling treden, ten einde hem tot zyne pligt weder te brengen, zoo hy ze kent, of hem de zelve eens duchtig te laten of te doen kennen, zoo hy daer in wezenlyk onwetend is.

- De minister de Teux vraegt, in zyne tabel van recensement of van opstelling der bevolking, (tabellen die alom zyn rondgedragen) welke *tael* de *stommen*, en de spraek-looze *kinderen* van eenige dagen of maenden oud, spreken.

- In Persien blyft den cholera nog altyd woeden. Eenen zoon van den shah, den minister van buitenlandsche zaken, en den bestuerder van politie, zyn slagtoffers van de ziekte geworden. Dagelyks sterven in de persische stad Teheran van 200 tot 300 persoen aen den cholera.

(wordt voortgezet)